

GOSPODAR-SKI LIST

Uredništvo in uprava Maribor, Slomškov trg št. 20

IZHAJA VSAKEGA PRVEGA V MESECU
Cena inseratom po dogovoru
CENA: 100 Din letno, inozemstvo 200 Din
V POUK IN ZABAVO

Proti monopoliziranju sadne trgovine.

Casopisne vesti o ustanovitvi centralne organizacije za izvoz sadja iz Jugoslavije so vznemirile tudi naše ljudstvo. Radi tega je bila na občnem zboru Kmetijske družbe, podružnice Jarenina, dne 19. jun. sprejeta naslednja resolucija:

Slovenske gorice stoje letos pred obilno sadno letino. Kakor je znano, sta vino in sadje glavna pridelka tukajšnjega kmetovalca. Ker pa je izkupiček vina vsled padca cen tako malenkosten, da že daleko ne krije niti pridelovalnih stroškov producenta, mu preostaja še edino upanje, da ga dobra sadna letina reši polnega obubožanja. Zadnje sadne letine 1928 in 1930 so bile samo zato tako dobre za kmeta, ker je bilo kupcev iz inozemstva vedno v tolikem številu (jabolko iz našega kraja pa je kakor že znano posebno čislano), da smo v svobodni trgovini prodajali naše sadje po najvišjih cenah. Samo v slobodni trgovini se dobi polna cena za dobro blago, a producent dobi najvišjo ceno le tedaj, kadar direktno prodaja inozemskemu kupcu. Medtem so že leta 1931 nastale marsikateri ovire vsled nekaterih novih odredb, in še posebno z ustanovitvijo komisij, ko je vendar le jasno, da mora biti merodajen za uporabo kakovosti sadja samo kupec, a ne razne komisije. Kupec kupuje sadje takšno kakoršnega potrebuje, in v kakšne namene ga potrebuje, le samo zato, ker še leta 1930 raznih omejitev ni bilo, je mogel kmet iz Slovenskih goric lahko prodati zadnjo jabolko (celo lesnike), medtem ko danes, ker so itak že vsled vseplošne gospodarske krize cene v vsem kmetijskem obratovanju padle daleko pod najnižje, grozi nam še, da se z eno novo centralno organizacijo čali celo monopolizacijo, katere stroške bi itak v celoti plačal producent, odvzame še ta zadnji njegov up, zaradi tega protestiramo proti vsakemu ustanovitvi kakoršnekoli nove organizacije ali centralizacije, še manj pa privilegiranju (monopoliziranju) tudi kakšne javne organizacije ali družbe, in odločno zahtevamo, da se omogoča svobodna trgovina s sadjem.

Vsled zadnjih deviznih omejitev leže na vezanih dinarskih računih pri bankah, posojilnicah in Narodni banki visoki milijoni inozemske imovine, katera bi se morala izjemno za izvoz sadja staviti na svobodno razpolago. Na ta način bi sami inozemci, da pridejo do svojih

denarnih sredstev, pospešili kupovanje sadja v Jugoslaviji. S tem bi se dvignila cena sadja in dohodek producenta bi bil vsaj normalen, a Narodna banka bi si na ta način olajšala izvršitev upnih obveznosti napram inozemstvu v devizah, a vse to brez kakoršnekoli škode na vrednosti denarja.

Kmetijska podružnica Jarenina.

Banovinske odločbe o vinotočih.

Ban dravske banovine je na podlagi paragrafa 437 odstavka 2 zakona o obrtnih predpisal dne 27. junija naredbo o izdajanju pooblastil za točenje vina lastnega pridelka — vinotoč pod vejo —. Naredba je stopila v veljavo z dnem razglasitve v »Službenem listu dravske banovine«, torej dne 9. julija t. l. Naredba se glasi:

§ 1. Pooblastila za točenje vina lastnega pridelka se smejo izdajati samo vinogradnikom, ki izpolnjujejo pogoje § 179 obrtnega zakona ter so vredni zaupanja in zanesljivi. Pooblastila se izdajajo samo vinogradnikom, ki se preživljajo pretežno iz donosov vinograde, ki jim je vinogradništvo glavni poklic in ne gojijo šmarnice.

Takega pooblastila pa ne more dobiti oni vinogradnik, ki premore več kot 3 ha vinograde.

§ 2. Vino lastnega pridelka se sme točiti samo v krajih, kjer je bilo to doslej dovoljeno, to pa v občini, v kateri se je vino pridelalo. V mestih, trgih, zdraviliščih in letoviščih točenje ni dovoljeno.

§ 3. Pooblastila za vinotoče pod vejo izdajajo pristojna občna upravna oblastva I. stopnje po zaslišanju gostilničarske družbe. Prošnji za pooblastilo je priložiti potrdilo občine, da prosilec izpolnjuje pogoje te naredbe.

Vinotoč se sme dovoliti za največ tri mesece v letu.

§ 4. Če se točenje vrši v lastnikovih prostorih, mora lastnik skrbeti za čistost in za zdravstveno ureditev prostorov in opreme in za potreben red, mir in varnost. Če pa se točenje vrši na prostem, je skrbeti, da kraj ne povzroča javnega zgražanja, ne ovira javnega prometa, ni v bližini šole, bolnišnice ali cerkve, in je zdravstveno primeren; tudi na prostem mora skrbeti lastnik za čistost in zdravstveno ureditev opreme ter za red, mir in varnost.

V vinotočih pod vejo je lastniku prepovedano dovoljevati igre, godbo ali ples, dolžan je tudi zabraniti vsakršno razuzdanost. — Osebam pod 18 leti starosti ali notoričnim pijancem se ne sme postreči s pijačo.

V vinotoču se sme postreči samo z vinom lastnega pridelka.

§ 5. Vinotoči lastnega pridelka smejo obratovati le do 20. ure.

§ 6. Izjeme od določil te naredbe sme dovoliti ban v posameznih primerih.

§ 7. Izdano pooblastilo se sme takoj preklicati, če se pojavijo kake nerednosti, da lastnik ni več vreden zaupanja in ni zanesljiv.

§ 8. Prekrški te naredbe se kaznujejo po določenih § 397 obrtnega zakona. Po tem določilu se kaznujejo tudi oni, ki bi na drobno točili vino brez pooblastila, ali pa bi ga prekoračili.

Važnost kmetijskega šolstva.

Danes je kmet bolj ko kedaj prej navizan na svojo lastno samopomoč. Zato ne sme ničesar zanemariti, kar bi mu moglo izboljšati njegov položaj. Ne sme pa misliti samo na sedanje težko stanje, ampak mora vedno imeti pred očmi tudi bodočnost. Nič ni slabšega kakor vreči puško v koruzo in reči: »Kaj se bom trudil, saj itak nič ne pomaga,« kajti razmere se bodo spremenile in prišli bodo zopet časi, ko bodo kmetijski pridelki dobili ugodnejše cene in se bodo laže vnovčili. Da bomo pa takrat imeli kaj za prodati, ne smemo danes na noben način zanemariti naših gospodarstev, skušati moramo nasprotno obvarovati našo plemensko živino, da ne propade, zemljo, sadno drevje in vinograde pa z gnojenjem in negovanjem ohraniti v moči za sedaj in za pozneje. Štediti sicer moramo, toda na pravem mestu. Prihranimo n. pr. popravila poslopij, ki niso res potrebna in služijo bolj olepšavi, za prihodnji čas, zemlje in živine pa ne zanemarjamo in je ne pustimo propadati.

Največjega pomena v teh časih pa je temeljita strokovna izobrazba. Na vsak korak lahko opazujemo, da ravno oni kmetovalci, ki so strokovno dobro podkovani, ne samo največ pridelajo, ampak svoje pridelke tudi najbolje in najlažje vnovčujejo, da, kratkoma današnjo krizo najlažje prenašajo. Zato, kmetovalci, pošljite svoje sinove v kmetijske šole! Ne strahujte se nekaj stroškov, saj Vam bodo bogato povrnjeni. Človek nikoli preveč ne zna in lahko rečemo, da nikomur drugemu ni treba toliko znati kakor ravno kmetu. Ker pa danes večina kmetov vendarle težko zmore stroške za vzdrževanje sinov na kmetijskih šolah, priporočamo posebno združnim hranilnicam in posojilnicam, da priskočijo onim kmetiskim fantom, ki bi radi posejali kako kmetijsko šolo, na pomoč ter jim nudijo primerno podporo. To je popolnoma upravičeno, saj je absolvent kmetijske šole kot vzoren gospodar ne samo vzgled ampak tudi svetovalec svojim sosedom.

ter lahko s svojim iniciativnim in podrobnim delom mnogo dobrega stori v vsej okolici.

V svrhu informacije dostavljamo, da imamo za naše kraje (bivša mariborska oblast) dve kmetijski šoli, in sicer v Št. Juriju ob juž. žel., ki je splošno kmetijskega značaja ter v Mariboru, kjer se sicer poučujejo vsi kmetijski predmeti, prav posebno pa sadjarstvo in vinarstvo.

Sprejemni pogoji za banovinsko kmetijsko šolo v št. Jurju ob južni žel. Novo šolsko leto 1932-33 se začne dne 10. oktobra 1932 in traja polnih 12 mesecev. Sedaj veljavni pogoji za sprejem so: 1. Sprejme se 30 do 35 prosilcev in sicer v prvi vrsti kmetijske sinove, za katere se predvideva, da ostanejo na kmetijah. 2. Prosilci morajo biti telesno in duševno popolnoma zdravi, od 16 do 20 let stari ter se le izjemoma sprejme tudi starejše, ako se predvideva posebna marljivost in discipliniranost. 3. Prosilci morajo dovršiti vsaj štiri razrede, oziroma oddelke osnovne šole s pozitivnim uspehom. 4. Mesečna oskrbovalnina znaša 400 Din. Potrebnejšim dovoljuje banska uprava delne štipendije. Te dovoljujejo tudi sreski kmetijski odbori in posamezne podeželske posojilnice, zato naj se prosilci pravočasno obrnejo s prošnjo na te. 5. Prosilci naj predlagajo prošnje za sprejem v prvi vrsti potom sreskih kmetijskih referentov zato, da pridejo po možnosti prosilci iz vseh srezov, tako tudi iz krajev, kjer ni absolutentov. Sreski kmetijski referent tudi lažje predlaga pravilnejše prosilce za banovinsko podporo in podporo sreskega kmetijskega odbora. Gojenci, ki bi vstopili po absolviranju v kako drugo službo, morajo tako banovini kakor sreskim kmetijskim odborom povrniti prejete štipendije. 6. Lastnoročno spisano prošnjo je vložiti direktno ali potom sreskega načelstva najkasneje do konca meseca avgusta na upravo zavoda. V prošnji je treba navesti velikost posestva ter priložiti krstni list, domovnico, zadnje šolsko spričevalo, navrstveno spričevalo in obvezo staršev, da bodo krili stroške. Oni, ki prosijo za banovinsko ali za drugo štipendijo, pa morajo priložiti tudi ubožno spričevalo, oziroma premoženjski izkaz z uradno navedbo višine zemljiškega davka ter gospodarskega stanja staršev in obvezo staršev, da ostane sin doma. Zavod ima v prvi vrsti živinorejsko-poljedelski značaj, zato je primeren za kmetijske sinove iz živinorejskih krajev banovine. Vse korporacije, zlasti učiteljstvo, se naproša, da opozore primerne fantje na leta razpis, posebno v krajih, kjer je še malo absolutentov. O sprejemu se obvesti prosilci pisмено.

Razdolžitev kmeta.

(Konec.)

Praktični zaključki uporabe tega zakona pa pokažejo to-le sliko:

Z odložitvijo prisilnih dražb, ki so tekale dne 20. 4. 1932, ter s prepovedjo, da se nove prisilne dražbe ne smejo dovoliti in da se ustavljajo prisilne uprave in odvzemi zarubljenih predmetov, so dejansko za zaščitenega kmeta brez prave materialne vrednosti. Upnik namreč mora kmeta-dolžnika iztožiti in na podlagi pravnomočne sodbe voditi zoper njega izvršbo z ru-

bežem njegovih premičnin, na nepremičninah je pa mogoče pridobiti prisilno zastavno pravico s tem, da se upnik s svojo terjatvijo vknjiži na zemljišču dolžnika-kmeta.

Izpolnitev kmetove obveznosti se torej ni odložila, marveč je kmet dolžan poravnati svojo obveznost, točno in takrat, kakor bi jo moral, ako bi zakona o zaščiti kmetov ne bilo; z iztoženjem in z izvršbo pa nastanejo kmetu zopet veliki stroški, ker se edinole ne sme dovoliti in izvesti dražbe zarubljenih predmetov ali nepremičnin kmeta-zavezanca.

Določila, s katerimi kmet more zahtevati od spredaj opisanih oseb vrnitev izdražbanih predmetov ali povračilo resnične vrednosti, ne bodo kmetu prinesla potrebne rešitve iz težkega gospodarskega stanja.

Ta določila so lahko povod mnogim nesrečnim sporom in pravdam, kar bo kmetu zopet zelo mnogo škodovalo na njegovi imovini.

Vzemimo primer iz življenja:

Na javni dražbi, ki se je vršila dne 22. 3. 1932, je zahtevalo upnik kupil vola, ki je bil cenjen na 900 Din, za najmanjši zakoniti ponudek v znesku 300 Din, ki ga je takoj plačal. Kmet bo lahko sedaj vrnil znesek 300 Din s 6% obresti; ako ima kupec še vola, ga bo moral kmetu vrniti. Ker pa more kmet poleg vola zahtevati še povračilo škode, ki jo je utrpel vsled tega, da je vol izgubil na teži oziroma vrednosti, je podana vsled človeških slabosti, da imamo vedno takrat velike oči, kadar zahtevamo od koga kako škodo, možnost, da pride do novih in težkih pravnih.

Slabše nego pred novim zakonom.

Z veljavnostjo zakona o zaščiti kmetov pa so v pretežni večini zaprta kmetom vrata, da bi pri svojih podeželskih trgovcih prejeli svoje življenjske potrebščine na kredit. Večina slovenskih kmetov nima namreč ob vsakem času na razpolago gotovine, s katero bi zamogli plačati blago pri trgovcih, marveč čaka na oni čas, ko svoje kmetijske proizvode na kakršenkoli način in za kakršnokoli ceno vnovči.

Ker je odpadlo tudi to kreditiranje blaga kmetom, je za nje nastopil dejansko še slabši čas, kakor je bil pred uveljavljenjem tega zakona.

Določila zakona pri nepravilnem poznavanju in uporabi lahko vplivajo na vzgojo naroda zelo kvarno. Zgodili so se že slučaji, da kmet veruje raznim zakotnim pisarjem, ki ga o vsebini zakona napačno poučijo, da se zanaša na to, da je plačilo njegovih dolgov odloženo na bodočnost, pri tem pa ne misli na to, da bo končno vendarle prišel čas, ko bo moral vse svoje obveznosti prav tako izpolniti, kakor sedaj.

Zato je v interesu vsakega kmeta, da s plačili svojih obveznosti v mejah svoje gospodarske možnosti nikdar ne zaostane, marveč da iste v redu izpolni, ker si le na ta način daje duška, da more v gospodarskem oziru kolikor toliko svobodno dihati.

GOSPODARSTVO

Kdo mora prijaviti prodajo vina radi občinske trošarine? Kmetijska podružnica Sv. Bolfenk pri Središču nam je poslala v prepisu dopis Kmetijske družbe v Ljubljani, ki nam pojasnjuje, kedo mora prijaviti prodajo vina radi občinske trošarine. Dopis se glasi:

Načelnistvu podružnice Kmetijske družbe Sv. Bolfenk pri Središču.

Na Vaš dopis od 11. 6. 1932 št. 51 glede občinske trošarine na vino se je družba obrnila na dravsko finančno direkcijo za pojasnilo in prejela naslednji odgovor:

»Na Vašo vlogo v zadevi pobiranja občinske trošarine na vino se Vam sporoča, da je v smislu trošarinskih predpisov dolžan plačati občinsko trošarino na vino prejemnik vina, ki prejema vino bodisi v lastno potrošnjo, bodisi radi prodaje na drobno. Nikakor pa ne plača občinske trošarine prodajalec vina in tudi ne, če ga prodaja kot producent v smislu čl. 72 t. 4. prip. 3. troš. zakona v količinah po 5, oziroma 10 litrov in več.

Vinske trgovci, ki prodajajo vino na debelo, pa lahko banska uprava oprosti plačila občinske trošarine in v teh slučajih plača trošarino kupec vina, čim ga pripelje v svojo občino.

Iz tega odloka finančne direkcije Vam bo dovolj jasno, da producent, ki prodaja vino od 5 litrov naprej, ni podvržen absolutno nikaki trošarini.

Kmetijska družba v Ljubljani.

Predsednik: Detela L. r.

Ravnatelj: Ing. R. Lah L. r.

Iz tega dopisa Kmetijske družbe je jasno razvidno, da producentu-vinogradniku ni treba prijaviti prodaje vina. Tudi prodaje vina od 5 litrov naprej ni treba prijaviti producentu-vinogradniku; je to v vsakem slučaju zadeva upra-prejemnika vina.

Vzorno vzrejevališče za perutnino si je uredil v Razvanju pri Mariboru v takozvanem Pohorskem dvoru Švicar g. Kuhn. Že obstoječe naprave je letos razširil in ima po kokošnjakih nad 1000 komadov perutnine prostora. G. Kuhn poseduje tudi tri umetna vališča in je njegova dobičkanosna kokošjereja največja in najbolj napredno urejena v celi dravski banovini. Upati je, da bo Kuhnov dober vzgled spodbudno vplival na sosede in na vse one, ki se zanimajo za kokošjerejo in si bodo ogledali ob priliki obiska Maribora to po švicarskem vzorcu urejeno vzrejevališče.

Gospodarska vprašanja in odgovori.

F. M. v St. Kupil sem parcelo, ki pa jo je že preje dal neki drugi kupec odmeriti, pa je od kupitije odstopil. Ali mu moram res jaz plačati geometra? — To je stvar pogodbe. Če imate v pogodbi z lastnikom parcele, da to plačate, potem da, sicer pa ne. Glede stavbenega dovoljenja se obrnite na občino. Gotovo

se bo držala predpisov in vam ne bo naga-jala.

M. K. v M. N. Prevzel sem od očeta posest-vo brez dolga. Oče je bil porok in bi sedaj mor-al plačati. Ali moram jaz za njega plačati? — Oče še živi. Vas njegove obveznosti ne ti-čejo, ako je že pol leta od tedaj, ko se je po-sestvo na vas prepisalo. Ako ne, bodo izpod-bijali predajo posestva in bo treba nove po-godbe. Če ste očetu še kaj dolžni, lahko tisto tudi zarubijo, razen primeren, od sodnije pri-znan prevžitek.

J. K. V. Ali lahko dobim sedaj doto, ki je vknjižena na bratovem posestvu, ali vsaj ob-resti? — O tej zadevi smo pisali te dni pose-ben članek, ki ste ga gotovo brali. Zglasite se na sodišču, kjer vam bodo dali polnoletnost-no potrdilo. Sodišče se dalje za vas in vašo doto ne bo zanimalo. Doto in obresti mora brat izplačati, ali z vami napraviti dogovor.

Isti: Zavarovalna doba je potekla. Odpove-dal sem v priporočenem pismu. Ali se lahko zavarujem drugod? — Imate pravico odpove-dati, ko rok poteče, ter se zavarovati drugod. Dosedanja zavarovalnica vam nič ne more. Zavarujte se pri Vzajemni zavarovalnici ter pišite takoj v tej zadevi kot tudi v prvi zade-vi g. Franju Žebotu, Maribor, Loška ulica.

F. B. v Č. Ali se je treba učiti gostilničarsko obrt kot kako drugo? — Da. Tudi za to obrt je predpisana učna doba. Učna doba je po za-konu določena od 2 do 4 let. Napraviti morate pogodbo pri gostilničarski zadrugi v smislu par. 260 obrtnega zakona.

M. P. v T. Tožaril sem se, ali se sedaj rešim lahko stroškov s tem, da prepišem posestvo? — Žal ne bo več časa. Vknjižbo bo advokat izpodbijal, ker ne bo stara šest mesecev. Bo-ste morali plačati svoje pravde! Boljše je, nič se tožariti!

M. M. G. Koliko sme advokat računati za opomin? — Navadno računa okoli 30 Din; sme pa seveda več, kakoršno svoto pač opominja.

Š. M. v K. Posodila sem prijateljici denar, potrdila mi je pismo, češ, da ga bo dalje posodila. Koga moram sedaj jaz terjati? — Pač to, ki je od vas prejela denar in potr-dila, da ga vam vrne. Če ga je ona naprej po-sodila in izgubila, je to njena škoda.

P. M. v P. Kdo plača pogrebne stroške, če niso pisani v prevžitku? — Če so pisani, je stvar urejena. Če niso pisani, pa krščanski ljudje storijo tudi dobro delo. Pač pa lahko pri sodnji posredujete, da se prevžitek po le-tu 1919 po sedanjih razmerah preceni.

J. O. v Č. Ali moram res dati mesarju lačno živino, da jo tehta? — Ako se v pogodbi nista izrecno domenila, je živina tudi lahko sita.

P. P. v Sv. M. Kaj bo s kmeti, ko poteče rok zaščite? — O tej zadevi ste lahko brali naše članke, ki so dokazali, da je medsebojno zau-panje in kredit, ki ga pošten kmet uživa, več vreden, kot tak-le zakon zaščite.

O. J. v Sl. Ali za napajanje živine tudi za-stari služnost po 30 letih? — Tudi. Ako ne de-late škode, vam nihče ne bo branil, živine na-pajati.

I. P. v Sl. Ali me mora kdo prisiliti, da sprejem izvolitev v konkurenčni odbor? — Nihče. Vi ste napisali, da ne sprejmete in se tega držite.

Č. J. v S. Imam najemnika, ki pa noče ven, ker nimava nič pismenega. Ali ga ni mogoče ven spraviti, ko mi dela tak nered? — Ker ni-mate nič pismenega, velja splošni odpovedni rok. Odpovedati morate pa sodnijsko. Ob sobo-tah dopoldne vam sodišče to brezplačno na-pravi.

V. K. v Č. Če koljem tele doma, kaj moram napraviti? — Za svojo rabo ga lahko zakoljete. Če hočete meso prodajati, morate to občini pri-javiti in mora meso ogledati mesooglednik. — Kaka je pri vas občinska pristojbina za to, pa nam ni znano.

I. G. v J. Sv. K. Ali zadostuje pobotnica, ki jo sam napišem, za zemljejnizi izbris? — Ne zadostuje. Vaš podpis mora kot pravilen potr-diti ali notar ali sodišče. Notar bo nekaj raču-nal. Pri sodišču morate imeti dve priči, ki ju sodišče pozna, da ste res vi. Kolek tudi nekaj plačate.

S. F. v P. G. Ali ima Amerika konzulat v Za-grebu? — Ima. Zadostuje naslov; ako pošljete priporočeno. Ameriški državljani gre lahko ved-no v Ameriko. Obvezne vojaške službe ni.

*

Sadna razstava v Mari-boru?

V letošnji 29. števil. »Slov. Gosp.« si je nekdo, ki se ni podpisal, dovolil s ko-lom udrihati po Kmetijski podružnici Maribor in okoliš in po tukajšnji Vi-narski in sadjarski šoli, ker doslej ni-sta kazali zanimanja za prireditev sadne razstave v Mariboru in ju pozi-va, naj letos popravita, kar sta zamu-dili. Če bi se bil pisec spomnil Sadjar-ske in vrtnarske podružnice v Mariboru, bi tudi tale dobila par udarcev; zato se prej imenovanima pridružuje v nasled-njem odgovoru.

Naša pokrajina danes glede sadja ni več neznana, kakor je bila še pred ne-davnim; pozna jo malone vsa Evropa in celo Amerika. Vsak se utegne spom-niti, da so pred dvema letoma inozem-ski kupčevalci sadja že poleti prišli k nam gledat, kako se kaže sadna letina. In tudi letos so, kakor hitro se je pri nas začela kazati sadna letina, prišli Nemci, Nizozemci in Američani, da se prepričajo, k j in koliko glede sadja naš svet obljubuje. Danes nam torej ni več treba tujce opozarjati na naše sad-je; zato pa nam sadne razstave, ki ima zgolj reklamno svrhu, ni več treba. Da-nes naj je glavni smoter naših sadjar-jev organizacija vnovčevanja ter pravi-lno obiranje, sortiranje in vkladanje sadja. Doba, v kateri so sadne razstave imele smisel, je hvala Bogu za nami.

Sadnih razstav pa tudi z ekonomske-ga stališča ni brezpogojno priporočati. Dolgotrajne priprave stanejo poleg ogromnega dela ogromno denarja, ki ga pa danes ni in v sedanjih razmerah tudi ni pričakovati. Povsod, kjer so zad-nji čas priredili večjo sadno razstavo, kakor na primer v Ptuj, zatrjujejo, da niso dosegli niti zdaleka pričakovanega uspeha ne v moralnem in tudi ne v kupčijem oziru; razstave so vkljub podporam večinoma končale z denarni-mi primankljaji. Nemci so sadne raz-stave skoraj popolnoma opustili, pač pa mislijo na sadne sejme. Predočimo si, koliko bi taka razstava stala v Ma-riboru. Kjer je okoliš majhen in so po-družnični člani v bližini razstavišča, dovršijo priprave za razstavo malone tile sami, torej skoro brez stroškov; tu-di prostor navadno ne stane nič, ker ga daje šola. Docela drugačne razmere so v Mariboru. Kmetijska podružnica ima svoje člane do malega v približno štiri-

desetih občinah izven Maribora. Tudi Sadjarska in vrtnarska podružnica ima večji del svojih udov na kmetih. Kako naj pomagajo tile razstavo pripraviti? Vinarske in sadjarske šole pa se ne more k temu delo vpreči; šola ima svo-jih poslov dovolj in zlasti v jesni ima strokovno osebje poleg vsakdanjih dol-žnosti s prirejanjem raznih tečajev na zavodu in predavanji na kmetih dela čez glavo. Za pripravo sadne razstave v Mariboru bi se torej moral vsak ko-rak, vsak prijem, vsaka deska, skratka vse plačati. In koliko bi stal prostor? V pošteve more priti le dvorana Union.

Iz navedenih vzrokov Kmetijska po-družnica, sadjarska in vrtnarska po-družnica in Vinarska in sadjarska šola ne morejo zagovarjati misli, da bi se letos v Mariboru priredila sadna raz-stava. Sicer se pa svojih dolžnosti do sadjarjev dobro zavedajo, kar njih se-danje delovanje dovolj dokazuje.

Za Kmetijsko podružnico Maribor in okoliš: Gabriel Majcen, tč. načelnik.

Za Vinarsko in sadjarsko šolo ter Sadjarsko in vrtnarsko podružnico za Maribor in okoliš: Josip Priol, ravnatelj.

*

Raznoterosti.

Kriza nemške industrije je najbolj razvidna iz dejstva, da posamezne vele-tovarne podirajo in stavbeni prostor pa razparcelirajo. Že nekaj tednov so pridno na delu, da podrejo saksonsko strojno tvornico, nekdanj last Riharda Hartmanna v Chemnitzu, ki obsega 116 poslopij z 22 dimniki. Ogromno podjetje že počiva poldrugo leto in vendar je iz-delovalo skoro eno stoletje železniške lokomotive in vsakojake stroje ter jih je razpošiljalo po celem svetu. Radi splošne krize je zašla ogromna tvrdka, ki je zaposlovala 800 nastavlencev in 6000 delavcev, v likvidacijo. Stroje so prodali ali jih zavrgli med staro železo in razsežna poslopja pa so sicer neupo-rabljiva. Ker so bili stroški za vzdrže-vanje poslopij previsoki, so se odločili likvidatorji za odstranitev. Tudi 400.000 kvadratnih metrov obsegajoče Hart-mannovo skladišče so razparcelirali in prodajajo posamezna stavbišča.

Kitajska se bogati z opijem. Na Kitaj-skem je sicer v veljavi kazenski zakon, ki določa stroge kazni za razpečevanje opija, a na ta zakon se ne polaga nika-ke posebne važnosti. Trgovina s tem omamnim sredstvom cvete od leta do leta bolj, tako da je zdaj osemkrat več-ja, kakor je bila pred desetimi leti. Po-nekod se prodaja opij celo pod zaščito oblastnih organov. Domneva se, da se ga na leto pripravi za prodajo okrog 12.500 ton, od katerega dobijo militari-stični provincijalni magnati do 20 mi-lionov dolarjev.

Jubilej šampanjca. Kljub splošni go-spodarski krizi, ki tlači celi svet, so sla-vili zadnje dni na Francoskem z veliki-mi svečanostmi jubilej šampanjca. Gre namreč za francoskega šampanjca, ka-terega pozna pretežna večina samo po imenu, ki pa je igral in še igra danes zelo važno ulogo pri bogataših. Minulo je baš 250 let, ko je iznašel p. Dom-Pe-

rignon, kletar samostana Hautvilliers v Šampanji na Francoskem, sredstvo, s pomočjo katerega se da ohraniti vino omenjene pokrajine v šumečem in penem stanju. Šampanjec ali sekt se je razširil iz Francije po celem svetu. Glede izvoza šampanjca pride prav v poštev le Francija, ki je izkúpila za to pijačo že težke milijarde. Jubilej šampanjca so posebno slovesno slavili v glavnem mestu Šampanje v Reimsu. Znamenito je dejstvo, da je poslal slavnostnemu odboru v Reims brzojavko tudi ameriški poslanik iz Pariza kot zastopnik države, v kateri je prepovedana prodaja opojnih pijač. Amerikanec je v brzojavki hvalil prednosti šampanjca, in je ta telegram nekaka uradna izjava ameriškega dostojanstvenika proti alkoholni prepovedi.

Mesec in setev. Agrarna družba proučuje v Bengaliji v Indiji vpliv meseca in planetov na setev. Indijski kmet je kakor kmet po ostalem svetu trdno prepričan, da takšen vpliv obstoji, sedaj pa ga hočejo raziskati še znanstveno. Dolej so ugotovili, da je dal grah, če so ga posadili dva dni pred ščipom, dva in polkrat večji pridelek nego če so ga sadili dva dni predmlajem. Fižol je dal polovico več pridelka, paradižniki dvakrat toliko itd. Raziskovalci menijo, da mora to biti v zvezi z večjo vlago, ki vlada v zraku ob času ščipa. Preiskati hočejo tudi to, zakaj postanejo jagode slajše, če rastejo poleg smrek ali rožnih grmov.

Od splavarskega do glavnega mesta.

Zastopniki angleške velesile zborujejo te dni v glavnem mestu Kanade v Otavi in rešujejo važna gospodarska vprašanja Anglije. O mestu Otava zna Evropa toliko kakor — nič.

Krog leta 1820 je živel v pokrajini, v kateri stoji mesto Otava, samo eden Amerikanec. Naselil se je ob bregu reke Otava in je prodal pozneje desno obrežje za 200 dolarjev. Na tem bregu je pozidal leta 1823 oberst By, ki je zgradil v Kanadi By-kanal, mesto Bytown. Nekaj let pozneje se je začela znatna naselbina neverjetno naglo razvijati. Vzcvetela je z vso mogočnostjo lesna industrija. Naselbino je zopet znatno razširila gradnja Radeau-kanala, ki služi kot zveza med obema deloma Kanade. Mesto je že štelo 10.000 prebivalcev, ko ga je dvignila ugodna osrednja lega v prestolico ogromno razsežne Kanade in so ga prekrstili po reki, ob kateri leži, v Otava. L. 1865 so bila v mestu zgrajena prva vladna poslopja. Leta 1867 je bil ustanovljen domijon Kanada in Otava, nekdanje spravarsko mesto, je postala velevažna postojanka.

Reka Rideau, ki tvori pritok Otave, deli glavno mesto v dva dela, in sicer: v zgornje in spodnje mesto. Oba dela sta med seboj spojena s takozvanim višjim mostom. Lega mesta je ena najlepših in je mesto obdarovano od na-

ravnih krasot, kakor malokatero drugo. Iz mesta je videti v dolino reke Rideau, kjer so nepopisno mikavni vodopadi. Grič Barack-Hill se dviga 45 m visoko nad mestom in na njem stoji bajno lepo vladno poslopje, v katerem zborujeta senat, parlament in so nastanjena tudi razna ministrstva. Okrogla stavba posepa knjižnico z 250 tisoč knjigami. Poslopje je obdano od obširnih parkov. Otava ima dva muzeja, razstavne dvorane in ogromno farmo za poskusne nasade. Pač pa je tukaj zelo ostra zima. Vsako leto zamrzne Otava in po letu se razvije živahen promet s sanmi. Otava šteje danes 159.000 prebivalcev in je glavna ameriška postojanka, kar se tiče lesne kupčije.

*

Po dolgem iskanju najden zaklad.

Malcolma Campbella, znanega angleškega sportnika pri avtomobilskih tekmah, je že nad deset let spremljalo hrepenenje: odkriti zaklad na Kokosotoku, ki se nahaja v vzhodnem Tihem Oceanu. Anglež se je zagrebal že deset let v karte ter potopisne knjige, da bi zadel na kraj, na katerem so zakopali morski roparji pred dobrimi sto leti plen tolovajskih pohodov.

Že pred 50 leti so zvedeli raziskovalci o popisu, kako in približno kje bi se naj skrival zaklad. Admiral Palliser je opremil posebno ekspedicijo, ki se je ukvarjala z odkritjem. Ob tej priliki so dognali, da so bili poprej omenjeni podatki glede skritja povsem napačni. Pozneje so celo dokazali, da so morski roparji, da bi se zavarovali napram izdajstvu lastnih tovarišev, spremenili tok potoka, ki je tekel le nekaj korakov proč od mesta, ki je prikrivalo globoko zakopane dragocenosti.

Anglež Campbell je bil vedno prepričan, da zaklad na Kokosotoku ni plod človeške domišljije in ga je cenil na okroglih 12 milijonov funtov šterlingov. Leta 1925 se je podal na otok s posebno ekspedicijo. Neumorno je razkopaval zemljo štiri tedne. Velike preglavice mu je delalo skalovje, katerega je rušil ter odstranjeval s pomočjo dinamita. Po trudapolnem ter brezuspešnem delu ga je napadla mrzlica in moral se je vrniti v domovino brez zlata in draguljev. Po preteku nekaj mesecev je sklenil, da bo ponovno stikal za zakladom ob morski obali, katero je bil doslej le samo površno preril.

Odposlana je bila ponovna ekspedicija, koje vodstvo je prevzel kanadski polkovnik Leckie. Campbell bi naj obersta zamenjal nekoliko pozneje. Baš tedaj, ko bi naj bila izvršena zamenja, se je vršila ob morski obali v Daytonu avtomobilska dirka, v kateri je šlo za svetovno slavo ali takozvani rekord. Campbell se ni mogel odločiti, da bi se odrekel dirki na račun ekspedicije. Bil je uverjen, da Kanadcu Leckiju najdba ne bo uspela in bo itak potrebna še ena nova ekspedicija.

Pa kanadskemu polkovniku se je najba res posrečila, odkril je toliko let iskane zaklade. Leckie in njegovi spremljevalci so se lotili dela z najnovjšimi tehničnimi pripomočki. Zaklad so našli ob bregu rečice, katero je svojčas Campbell vestno preiskal.

Oberst Leckie se je podal na pot lansko leto avgusta. Več mesecev se je pogajal z vlado republike Costarica, koje last je Kokos-otok. Slednjič se je oblast ljudovlade vendarle odločila, da je odposlala z oberstom devet vojakov, a ne kot varstveno spremstvo ekspedicije, ampak kot stražarje, ki bi naj pazili na to, da dobi Costarica v slučaju najdbe zasiguran jej delež na dragocenostih ter zlatu.

Zadeli so na zaklad pod plastjo, katero je raziskal leta 1897 poprej omenjeni admiral Palliser. Mesto najdbe je odstranjeno 10 metrov proč od kraja, kjer je imel svoj šotcr Campbell leta 1925. »Leta svojega življenja bi bil rad žrtvoval,« je izjavil Campbell, ko je zvedel o odkritju, »ako bi bil lahko osebno navzoč na Kokosotoku, ko so zadeli na zlato. Cele tedne sem spal v neposredni bližini zaklada. Preiskoval sem zemljo kakor kak blaznež, sem tvegaval zdravje, mučil me je mrčes ter neznosna vročina, boril sem se z nepopisnimi težkočami — in sedaj sem moral zvedeti, da je prikrival zaklad en kvadratni meter, za katerega se nisem dovolj zmenil.«

*

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto, dne 23. julija so pripeljali špeharji 10 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 12 do 14 Din, iste cene je bila tudi slanina. Kmetje so pripeljali 16 voz sena po 55 do 80 Din, šest slame po 50 do 60 Din, 12 voz krompirja po 150, 9 čebule po 3 do 4.50 Din (česen 8 do 12). Zelje 1 do 3, kumarce 0.50 do 2 Din. Pšenica 1.75, rž 1.75, ječmen 1 do 1.25, oves 1 do 1.25, koruza 1.50, proso 1.75, ajda 1.25, fižol 2 do 2.50, grah 2 do 3 Din. Bili so na trgu trije vozi zelenjave iz Varaždina, ki je bila večinoma razprodana. Cene so padle za 0.50 pri kg. Kokoš 18 do 30 Din, piščanci 18 do 60 Din, raca 15 do 20 Din, gos 30 do 50 Din, puran 35 do 60 Din. Celi orehi 5 do 6 Din, luščeni 16 do 18 Din. Paprika 0.25, hren 6 do 8, karfijola 0.50 do 2, kisló zelje 4 Din. Buče 2 do 3, endivija 0.50 do 1, glavната solata 0.50 do 1 Din. Gobe 1 do 2 Din, borovnice 1 do 1.25, maline 5, grozdčije 2 do 3 Din. Črešnje 4 do 6, marelice 8 do 12, hruške 6 do 10, jabolka 6 do 10, breskve 8 do 16 Din. Mleko 2 do 3, smetana 10 do 12, surovo maslo 20 do 26 Din. Jajca 0.50 do 0.75, med 14 do 20 Din.

Mariborski svinjski sejem. Na svinjski sejem dne 22. julija 1932 je bilo pripeljanih 172 svinj; cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5 do 6 tednov stari komad 70 do 120 Din; 7 do 9 tednov stari 185 do 200 Din; 3 do 4 mesece stari 250 do 320 Din; 5 do 7 mesecev stari 350 do 430 Din; 8 do 10 mesecev stari 460 do 500 Din; eno leto stari 650 do 720 Din; 1 kg žive teže Din 6.50 do 7.50; 1 kg mrtve teže 9 do 10 Din. Prodanih je bilo 144 komanov.

*